

Vidar Halaas
Rauma Folkehøgskole
6411 MOLDE

Molde i oktober 2002.

PILEGRIMSVANDRING OG SONING AV STRAFF

1. PILEGRIMSVANDRING OG FOLKEHØGSKOLEN.

Rauma Folkehøgskole har brukt pilegrimstema som pedagogisk prosjekt siden 1995. Fra 1997 har det også vært et tema innen Norges Kristelige Folkehøgskolelag, etter initiativ fra oss. Det ble laget et idehefte om "Folkehøgskolen på pilegrimsveg". Hvert år i september har 5-7 skoler i Trøndelag og Møre hatt pilegrimsvandring som tema med forarbeid og vandredager, noen dager felles. Alle skolene har sammen gått i prosesjon fra Sverresborg og inn til Nidarosdomen til gudstjeneste. Nordfjord fhs har laget sitt eget opplegg med Selja som mål. Andre skoler kan ha mindre og egne opplegg. Vi forsøker å se pilegrimstemaet både fra en historisk, kulturell og åndelig synsvinkel. Ikke minst har vi lagt vekt på den samfunnsmessige og kulturelle dimensjon hvor det moderne menneske søker røtter og identitet, mening og sammenheng i tilværelsen. Dette mener vi er viktig å formidle til dagens unge, og pilegrimsvandring blir derfor et viktig pedagogisk prosjekt.

Rauma fhs har også siden 1999 arrangert kortkurs i pilegrimsvandring. Dvs. at vi innbyr til et åpent kurs med 2-3 kurskvelder og en vandring. I 2001 hadde vi vandring/tur over 10 dager, til Gotland og Vadstena. Temaet er "I Hellig Olavs fotspor til Nidaros". Vi har hatt en pause i år, men går neste år mellom Sundsvall og Østersund, som Olav gjorde i 1030. Det 3. året kommer vi så ned fra svenskegrensa, via Sul til Stiklestad og fram til Nidaros. Dette året begynte vi også på et 3-årig løp: På "camino'en" til Santiago de Compostela. Ca. 14 dagers vandring i april.

2. PILEGRIMSVANDRING OG SONING AV STRAFF.

2.1. Innledning.

Pilegrimen, medlemsblad for Pilegrimsfellesskapet St. Jacob (fra Pilegrimskontoret i Oslo), hadde en notis fra forsøk i Belgia; kalt Oikoten. Unge lovovertrедere får tilbud om 30 dagers pv til Santiago i Spania. Dersom de gjør dette seriøst og fullfører er straffen sonet. Høsten 2000 begynte jeg å tenke dette tiltak i forhold til vårt opplegg i fhs. Jeg tok kontakt med Eivind Luthen, pilegrimskontoret, og fengselsprest Knut Mølbach på Bastøya. Vi hadde et møte på Kirkens hus 23.april 2001. Disse to var også svært interessert i dette. Kontakten var etablert. I januar 2002 traff jeg leder ved Bastøy landsfengsel, Øyvind Alnes, på Nordens Folkliga Akademi i Gøteborg. Han skulle jobbe med det pedagogiske ved arbeidet i fengselet. Etter hans lysbildeforedrag om Bastøya repliserte jeg at dette er folkehøgskole god som noen. -- Det innsyn jeg så langt har fått av arbeidet og tenkningen på Bastøya gjør det enda mer spennende å tenke pv inn i denne sammenhengen.

2.2 "Den egentlige soning er inne i meg".

Her er det ikke min oppgave å ha meninger om straff og hva soning i fengsler skal innebære. Vi kan bare gi noen innspill til koblingen mellom soning av straff og pv. Så må det være opp til de på "den andre siden" å avgjøre om det er verdt å gå videre med dette. Og da har vi ikke ferdige løsninger, men vi begynner en prosess som kan munne ut i de første forsøk.

1. Paul Leer-Salvesen skriver i sin avhandling: Menneske og straff, om straff/soning som

resosialisering. Soning, hevder han, er en aktiv prosess med subjektet i sentrum, til forskjell fra straff. En person skal stilles til ansvar for sine handlinger, men ikke like-dannes med dem. Han mener teologien bør protestere på begrepet ”gjerningsmann”. Det kristne menneskesyn holder fram at alle mennesker er like for Gud. Og forsoning bør være en viktig forutsetning for soning. Teologien må altså insistere på forskjellen mellom person og gjerning.

Fra sine samtaler med innsatte refererer han fra en person:

”Den egentlige soningen er inni meg”.

Vi kan også si om pilegrimsvandring:

”Den egentlige vandringen er inni meg”.

Således kan pilegrimsvandring være en aktiv og målrettet resosialisering som alternativ til mer tradisjonell soning. Det er mye forsøk med alternativ soning, særlig for unge lovovertridere. Når vi i Aftenposten i januar i år kan lese om forsøk med en kontraktordning, er dette et eksempel på interessante opplegg hvor også pilegrimsvandring kan inngå. Det er en avtale der den unge lovbryteren – med samtykke fra foreldrene – forplikter seg til å gjennomføre bestemte aktiviteter, mot at rettsvesenet avstår fra å ilegge straff. Slike tiltak har som sin grunn menneskeverdet. Og da er det ikke nok bare å straffe og isolere dem fra samfunnet. Også lovovertridere har rett til muligheten til å gjøre opp for seg. Ansvaret kan de ikke løpe fra, men de kan få hjelp til å finne nye veger å gå på. Det er også en side ved saken at lovovertridere er offer for dårlig miljø og påvirkning eller de ikke har fått det vern og den oppdragelse de har krav på. Og dette er de selv uforskyldt i forhold til. Derfor kan ansvaret deles med samfunnet og miljøet rundt dem. Også andre mennesker kan lide under mangel på støtte, omsorg og det å bli verdsatt, eller gått seg vill i et heseblesende og kaldt samfunn. Og derfor trengte å komme inn på vegen igjen. Det er her pv kan komme inn. Dette skal jeg nå utdype i neste avsnitt der jeg ser på pv generelt og i forhold til soning. Jeg vil argumentere for et slektskap mellom kriminelle ”klienter” og andre ”klienter”. Det er en klient (stor eller liten) i noen hver av oss. Men selvsagt er slik aktiv satsing på resosialisering avhengig av at klienten selv ønsker endring. Dette ser jeg nærmere på når jeg beskriver erfaringene fra Oikoten.

2.3. Pv i vår tid.

I det følgende ser jeg på pilegrimsvandring generelt. Men jeg vil vektlegge en forbindelse mellom kriminelle og ikke-kriminelle. Vi er alle en del av det samme samfunn som påvirker oss på godt og vondt. Vi kan bli litt syke, på ulike måter, noen hver. Blant annet vil jeg bruke Erich Fromms: Det syke ved det normale. Det skulle ikke være fremmed for noen at vårt moderne samfunn er vel utviklet, men samtidig overutviklet materielt sett. Og dette kan gi seg utslag i ”mangelsykdommer” og mistilpassing. ----- Og så dukker pilegrimen opp:

Arne Bakken, den første pilegrimspresten i Norge, v. Nidarosdomen, har stilt spørsmålet hvorfor pilegrimen dukker opp igjen i vår tid. Han trekker inn ulike svaralternativer knyttet til formuleringen: ”pilegrimen dukker opp i en tid” Og svarene dreier seg om det moderne samfunn og den frykt og utilfredshet mennesket føler overfor en politisk og økologisk truende framtid. Den ensidige materialisme og forbruksmentalitet former våre liv og vi utleveres til et liv der det dreier seg om å kjøpe og nyte. Lykken ligger i å ha de rette tingene. Og det ligger i systemet at vi ikke skal bli fornøyd, men få lyst på stadig nye ting og opplevelser. ----- Vi søker alle det gode liv, men vi kommer ikke skikkelig på sporet av det. Vi leter på feil sted eller vi er kommet inn på et blindspor.

I vår vestlige kultur er våre samfunn moderne og høyt utviklede. Men mye tyder på at vi har en ensidig overutvikling på ytre behov og kunstig skapte stimulanser. Hvorfor ellers skulle menneskelig varme og nærhet være mangelvare? De menneskelige relasjononer som gir trygghet og tilhørighet synes svekket. Sammenheng og mening i tilværelsen baserer seg på genuint menneskelige behov, men er blitt borte i alt forbruket. Det er dette Ole Paus så treffende beskriver som: "Vi har alt, men det er også alt vi har". De meningsgivende sammenhenger i livet, der vi gjensidig deler ansvar og oppgaver og kan gi hverandre omsorg og tid, er svekket. Dette dreier seg om å ha gode omgivelser (=gestalter, se neste avsnitt) som bærer oss og former våre liv. Jeg føler dette er noe av kjernen i den mangel på livskvalitet vi føler i vår tid. Det er forskjell på et sinnløst og et sinnrikt/meningsfullt hele. Et annet sitat som Arne Bakken også bruker: (fra Oscar Wilde) "Vi vet prisen på alt, men kjenner ikke verdien på noe som helst."

Vi har problemer med å bryte opp og "ta noen grep" som endrer våre liv og vårt samfunn mot større grad av verdier og meningsbærende relasjoner. Vi er mer eller mindre fanget opp av de kreftene som frister oss med litt glede/fornøyelse her og en eller annen aktivitet der. Det er en "informasjons- og inntrykks-bombardering" vi påvirkes av og som dels lammer oss. Ubevisst tenker vi at det er sånn det skal være. Men lengselen har vi etter "steder som kjenner vår historie". Steder som vi assosierer med verdier som står fast. Frans Kaffka sa det slik: "Jeg tror på stedets makt og menneskets avmakt." Og det skjer også en ny forståelse for det hellige sted. Helligstedet er som et "univers i miniatyr." Dette kan tolkes inn i vår tid som uttrykk for den uro og frykt vi har. Og nettopp derfor vil vi søke noe som står fast og er større enn oss.

2.4. Gestalt-perspektiv.

Mye av det vi ellers kan lese om pilegrimsinteressen i vår tid støtter opp under de tankene Arne Bakken er kommet med. Vi kunne samle dette under stikkordene: Sammenheng og helhet. I ulike sammenhenger, både i skrift og tale, dukker disse to ordene stadig opp. Denne lengsel etter helhet og sammenheng er en lengsel etter gestalt. Jeg velger her å trekke inn det faglig-psykologiske begrep gestalt for å underbygge hva jeg mener dette dreier seg om. Dette tyske ordet er lite brukt i norsk språk. Svenskene bruker det langt mer. I teateranmeldelser og lignende støter vi på det som verb ved at skuespillere gestalter en rolle. Dvs. det er noe langt mer enn å lese opp fra manus. Men gestalt er først og fremst et substantiv. En god gestalt er da en helhet, et miljø eller våre omgivelser hvor vi kan føle trygghet, tilhørighet og gjenkjennelsesglede. Noe som bærer oss og som vi trygt kan hvile i. Vi trenger slike gestalter med trygge rammer og klare grenser for at vi kan utvikles som integrerte og tillitsfulle mennesker med ansvar og verdighet. Hjemmet forsøker å etablere slike gestalter, skolen likeså og ellers i ulike sammenhenger der mennesker samles. Det politiske arbeid går også ut på å skape rammer og gode ordninger, i forhold til natur/miljø, medmennesker og til samfunn.

Gestaltpsykologien baserer seg på persepsjon. Dvs. at vi sanser og tolker helheter, bilder. Alt vi opplever, perseperer, søker vi å sette i sammenheng med tidligere opplevelser og erfaringer. Vi har et umiddelbart og ubevisst behov i enhver sansing for å forstå hva dette er. Dvs. et behov for mening for så i neste omgang å kunne handle adekvat. På dette mestringsbehov lever vi. Vi søker å høre til og være en del av et fellesskap. Hvor godt og sakssvarende vi handler er en annen ting.

Slik utvider vi vår horisont og forståelse. Dette blir vår "indre verden" som vi handler ut fra og tolker nye opplevelser på bakgrunn av. Dette former oss som mennesker. Som Karl Jaspers (tysk psykolog/filosof, f. 1883) sa: "Et barns omgivelser hører helt ut til dets personlighet". Og selvsagt er det ikke noen grunnleggende forskjell i forhold til voksne. Dette er kjente ting: God oppvekst og et godt miljø må bygges, vernes om, investeres i.

Nå er vi ikke bare passivt mottagende og blir det som miljøet gjør oss til. Vi er også med å forme våre omgivelser og i gitte situasjoner kan vi også være utvelgende i hva vi ønsker å bli påvirket av. Men vi er svært ofte ubevisst om det som påvirker og former oss. Det ligger i gestaltforståelsens vesen. Derfor er gode og byggende gestalter viktige. (I mitt skrift: ”Pilegrimsvandring, som menneskelig opplevelse og religiøs erfaring. En gestaltbetragtning på temaet pilegrimsvandring” , belyses gestalt-tenkningen nærmere. Og her har jeg med tre eksempler til slutt, Edman, Eidsvåg og Engelstad, som også har en direkte gestalt-tenkning, men uten at de bruker selve betegnelsen.)

Fordi det er så mye av tilfeldige biter og brokker, litt her og noe der, som utfordrer vår oppmerksomhet, blir vi forvirret og etter hvert skadelidende. Eller det er mer direkte skadelige forhold som tar tak i oss. Vi rammes alle på godt og vondt. Mangler, smerte, savn, sykdom, blir vi alle del i. Mer eller mindre. Vi kan snakke om gode og dårlige gestalter. Men sunnhet og helse er ikke å bli fri det vanskelige og slippe unna enhver motstand. Gestalt-tenkningen vil nettopp fange opp i seg et realistisk forhold i en åpenhet overfor ulike faglige synspunkter som kan kaste lys over den gestalt, det resultat vi kommer ut med og hvorfor det ble som det ble. Da er ikke helse fravær av smerte og stillhet er ikke fravær av lyd. Og mennesket kan ikke gjøre som det vil i naturen. Fordi mennesket virker inn på naturen og naturen virker inn på mennesket. Kunne det pedagogiske arbeid i fengselet utnytte noe av denne gestalt-tenkning ?

Forståelsen av hvorfor pilegrimstanken dukker opp i vår moderne tid, sammenholdt med denne gestalt-tenkning, vil jeg bruke bevisst i disse to postulatene:

1. Pilegrimsvandring er , for en tid, å hengi seg til til en alternativ gestalt for slik å bygge seg selv opp på en mer hel og ekte måte til å ”tåle” de utfordringer som hverdagen møter oss med.
2. Selv om vi rammes på ulike måter og i ulik grad, er det ingen prinsipiell forskjell i selve saken mellom kriminelle og ikke-kriminelle.

Derfor kan vi som er blitt samfunnets såkalt ikke-kriminelle identifisere oss med de såkalt kriminelt belastede og disse kan identifisere seg med oss. Vi trenger alle å øve oss og hjelpe hverandre på den vegen hver enkelt skal gå gjennom livet. Og vegen blir til mens vi går. Det gjelder å unngå det heseblesende jag etter ting, tempo, ”selvrealisering”, litt hit og litt dit. Og heller søke å finne seg selv, bygge opp sin integritet og tro på et verdibasert liv av mening og sammenheng (= gestalt). Enten vi er kriminelle eller ikke.

3. Oikoten i Belgia.

3.1. Innledende kommentarer.

Det kan synes som forsøkene her er rettet mot unge som har fått sine første dommer i form av påtaleunndlatelse, betinget fengsel. Ved neste overtredelse, hvor ubetinget fengsel vil være aktuelt, kommer da pilegrimsvandring inn i bildet som alternativ. Om dette er den beste løsning, eller om det også kan være aktuelt å tilby pilegrimsvandring som del av det aktivitetstilbud en har i fengselet (for de som alt er begynt på ubetinget dom), må det være opp til påtale- og doms-myndigheter å avgjøre. Den bakenforliggende ide må jo være at en ser pilegrimsvandring som en egnet måte å føre lovovertridere tilbake til samfunnet på. Og kanskje er dette en god måte fordi en nettopp gjennom et pilegrimsvandrings-opplegg kan hjelpe dem til innblikk i et godt og bærekraftig samfunn hvor en som individ finner sin plass -- og ikke et samfunn preget av kommersialisme og konsum hvor fanger jo nettopp har gått seg vill. Pilegrimsvandring i forhold til soning må ikke få en slik form at klientene føler seg overkjørt rent religiøst. Vi må vektlegge det historiske og smfunnsmessige. Men at det har noe med det hellige å gjøre. Dersom noen vil takke nei til pilegrimsvandring fordi det er noe

”religiøse greier”, ser vi det berettigede i at det også kan arrangeres andre former for turopplegg. Men vi vil håpe pilegrimsvandring kan få en åpen og inkluderende form. (Se det som står lenger ned om kontrakt.). Oikoten har også ulike former for opplegg.

Jeg har tidligere pekt på det forhold at noen og enhver kan gå seg vill i det moderne samfunn. Enten det nå skyldes støy, stress og tidsknapphet, eller også kombinert med andre årsaker som kan gi seg utslag i utbrenthet og andre psykiske lidelser. Den danske sosiologen Johannes Andersen har kommet med en bok (1998) han har kalt: Hverdagens sentrifuge. Den beskriver nettopp hvordan hverdagen er brutt opp i biter og brokker (Økofilosofi: = fragmentering.) uten et samlende sentrum. Vi er slynget ut i periferien hvor vi prøver å henge med så godt vi kan. Dette er en god gestalt-beskrivelse på dagens virkelighet. Vi trenger å erobre tilbake det genuint menneskelige i det å leve, enten vi er kriminelle eller har andre symptomer.

3.2. Nærmere om Oikoten-bevegelsen.

Oikoten-bevegelsen startet i Belgia i 1982 med en pilegrimstur fra Vezelay i Frankrike til Santiago i Spania, to fanger og en leder. Initiativet var inspirert av den amerikanske organisasjonen ”Vision Quest” som opererte med ”turer som den siste mulighet”. Det var nettopp selve saken. Og på tross av stor sjanse for å rømme, uerfaren leder osv, ble det en stor suksess. Og begge fangene ble integrert i samfunnet etterpå. Ideen og meningen med det greske ordet ”oikoten” ligger i dette å være hjemmefra og stole på sin egen styrke og mening. Oikoten har etter hvert utviklet ulike turformer med friluftslivpreg og også prøvd opphold i familier over tid. En del av prosjektet er også å utvikle kontakt og forsoning mellom forbryter og offer.

Vi må kort berøre 3 viktige forhold som gir innhold og styrke til dette opplegget. 1. er hva de kaller ”de-rooting” eller ”out of place”. Klienten må ut av sitt ordinære miljø (sine røtter) der han har lært å se på seg selv som forbryter, og miljøet ser ham bare som det. I en helt annen ”setting” (gestalt), hvor han kan starte med blanke ark er det nettopp grobunn for å tro på seg selv, at han kan være og handle annerledes. Han kan ta ansvar og bli gitt ansvar. Men det er ikke et oppbrudd for alltid. Oikoten legger stor vekt på at opplegget skal være en veg tilbake til samfunnet. Og her ser vi en klar parallell til pilegrimsvandringens innhold:

Oppbrudd, til et hellig mål, hjem igjen og tilbake til det ordinære liv. Målet kommer klart fram i det andre forhold: 2. Kontrakten. Forutsetningen for opplegget er en enighet mellom klienten selv, påtalemyndigheten og foreldre dersom det er unge lovovertridere.

Kommunikasjonen på forhånd skal gjøre klienten innforstått med de spesielle mulighetene som opplegget gir, at han må ville det selv og til slutt, og det er viktig: det er å forstå som en avtale. Det er en veg bort fra fengsel og ordinær straffeforføyning. Og dersom klienten gjennomfører opplegget, har han startet vegen på et nytt og fritt liv. Egenmotiveringen er selvsagt viktig. Og strukturen og innholdet i hele opplegget sammen med det miljø som kan skapes, vil være med å hjelpe fram motiveringen for å satse på et annet liv. Det må gjøres et klart pedagogisk arbeid med å gjøre klart innhold, forutsetninger, mål og konsekvenser. Det må være dialog, og klienten selv må være aktiv med gjennom hele prosessen og få anledning til selv å sette ord på det han går inn i, f.eks, ved selv å være med å formulere både delmål og det endelige målet. Oikoten sier at selve undertegnelsen av kontrakten er en offisiell sak og er gjerne en sterk følelsesmessig stund. Forhold 3 er hva de kaller en avsluttende ordning eller forlik. (Settlement). Forholdet til ofrene er oppgjort og det er sikret med arbeid og økonomi i et videre normalt liv.

Jeg vil her igjen gripe fatt i parallellen til pilegrimsvandring og det almenmenneskelige i at noen hver kan ha gått seg vill på en eller annen måte i det moderne samfunn.

Helbredelsesmotivet ligger i oppbruddet fra et stressende og overfladisk liv og begi seg på leting etter nye holdninger og tanker. Det er ikke lett å ”holde sin sti ren”, hverken på den ene eller den andre måten, og unge kriminelle vil også, fra en side sett, være slike som er blitt

offer for det moderne samfunns mange negative miljøer. (gestalter). Der ikke-kriminelle kan ha vanskelig for å gå inn i pilegrimsvandringens langsomhet og ettertanke fordi det som da kommer opp og innenfra kan virke truende, kan dette være lettere for kriminelle fordi de allerede er begynt på denne prosessen og vendt seg til en åpenhet inn i seg selv.

Som nevnt: Vi har noe erfaring fra pilegrimsvandring og pilegrimstenkning. Og vi er blitt utfordret av eksemplet fra Belgia. Folkehøgskolens (pensum)frie pedagogikk med livskompetanse som mål muliggjør slike , forhåpentligvis, fruktbare tiltak. Men vi skal ikke foreskrive hvordan dette eventuelt skal tilrettelegges. Vi tenker heller ikke nødvendigvis å stille med en gruppe elever som skal gå sammen med innsatte/kriminelle unge. Jeg ser det dog som en spennende tanke, for eks. med en gruppe postgymnasiale elever som, ut fra interesse og hvor de gjennom et valgfag kan jobbe med pilegrimsvandring og denne kobling, vil være særlig forberedt for en felles vandring. Nå føler jeg at dette må tenkes nøyer gjennom. Det jeg her skriver forutsetter ikke noen spesiell kobling til folkehøgskolen. Om jeg skulle tenke på noe i forhold til Bastøya må det være ut fra det jeg har forstått: At de innsatte der er noe "eldre" fanger. Og at de er der på slutten av sin soningstid på bakgrunn av god oppførsel tidligere. Dette skulle være et godt utgangspunkt for et videre tillitsfullt opplegg i form av pilegrimsvandring. Kunne så utvalgte av disse eldre, som har sonet ferdig i form av pilegrimsvandring, i neste omgang være en ressurs for unge lovovertridere for at disse ikke skal fortsette en kriminell løpebane ? Men "kriminaliteten" må være de som legger den ansvarlige ramme for dette.

4. AVSLUTTENDE KOMMENTAR OG BEGYNNELSEN PÅ FORTSETTELSEN.

Vi startet med pilegrimstanken som dukker opp igjen i vår tid og forsøkte på noen svar. Det var middelalderen som var pilegrimsvandringen sin tid. Da var menneskene religiøse på en helt annen gjennomgripende måte enn nå. Det var tro, men kanskje også mye frykt som lå bak dette at de måtte sone sin synd. Å gjøre bot var det viktigste motiv ved middelalderens pilegrimsvandring. Kirken hadde også makt over folk og kunne foreskrive slik botsgang. Dernest var det også et sterkt helbredelsesmotiv som drev den enkelte til å gå. Å røre ved Hellig Olavs skrin var for mange det store målet. Der lå muligheten for helbredelse.

Vi kan ikke kopiere eller vende tilbake til middelalderens trosforestillinger. Men å begi seg på vandring for å finne seg selv igjen kan for eksempel være vår tids pv. Vi er kanskje likeså religiøse som middelalderens mennesker. Men mange søker utenom kirken til alternative livsanskuelser. Eller rett og slett at materialismen er blitt vår religion. Som Asle Finnseth sier det sterkt: (I boken: Men gleden er et annet sted.) "Livets mål er blind opphopning av makt og nytelse". En ekte religion setter mennesker fri. Ulike sekterske religiøse retninger, både i og utenfor kristendommen, kan binde opp mennesker, skape avhengighet og tvang og etterlate oss enda mer tomme innvendig. Middelalderen hadde nok også sine livsstils- sykdommer, selv om de ikke var klar over det. Vi har så avgjort våre. Derfor tror jeg også at både bot og helbredelse kan være motiver for dagens pilegrimsvandring. Motivene da forstått inn i vår tid og til den soningskontekst det her er snakk om. (Jeg berører ikke her det teologiske problem knyttet til helbredelse/under.)

Dagens pilegrimsvandring kan også lett bare bli en annerledes turismeform i adspredelsens tegn. Og da mister vi dens egentlige innhold og pilegrimsvandringen hjelper oss lite. Men dersom vi lar pilegrimsvandringens metaforer som oppbrudd, vandring, mål, tilbakeveg få røre ved oss, kan det bli en kilde til et rikere og mer ekte liv . Nemlig: Når vi kommer hjem igjen, etter å ha fått litt påfyll, ny inspirasjon, gjennom stillheten og langsomheten blitt litt gladere til sinns, litt mer optimisme og tro på framtida osv.....At vi da kanskje begynner å leve , forstå, tro litt annerledes og håpe mer. Dette kan gjelde enhver av oss. Også kriminelle.

Men som jeg har vært inne på: Kriminelle kan på en særlig måte ha behov for å komme ut av sitt vante miljø, der de er ”etablert” som kriminelle, og oppleve et alternativt liv. Og i denne resosialisering har jeg sans for det som Paul Leer Salvesen har skrevet.

Om middelalderen trengte pilegrimsvandringen, tror jeg at vår tid trenger den minst like mye. Vårt kristne og humanistiske verdigrunnlag kan slik bli en kraft inn i vår tid. Det brukes til noe, kommer til uttrykk, skaper håp. Og ikke bare noe til innvortes bruk i spesielle forsamlinger uten å være åpen mot samfunnet. I mange karismatiske grupperinger kan vi dessuten se en stemningsladet form som mer binder opp enn frigjør mennesker.

Derfor, om jeg nå henvender meg med pilegrimsvandring overfor lovovertridere, synes det meg viktig å sette pilegrimsvandring inn i en større botssammenheng. Vi er mange flere mennesker, og samfunn, som kan trenge til både bot, soning og helbredelse. Hva samfunn angår: To aktuelle bøker her kunne være: (Selv om de kom ut for en del år tilbake) Nils Christie: Hvor tett et samfunn. Og Erich Fromm: Det sunne samfunn. Erich Fromm snakker her om det syke ved det normale, - som også dette notat har hatt som ledetråd.

Er det mulig på denne bakgrunn, og det må være viktig, å møte lovovertridere i et positivt og tillitsskapende forhold som likeverdige? Og utgangspunktet var Oikoten- bevegelsen i Belgia. Men vi søker ikke kopien, men lar oss inspirere av ideen.

Vennlig hilsen

Vidar Halaas

Som vedlegg: Caravan of the last chance. Side 70 – 71. Ang. opplegget fra Belgia. Fra boka: Sacred Journeys. Paths for the new pilgrim. Jennifer Westwood. Gaia books Ltd.

Informasjon om Oikoten fra internett.